

Söndagskrönika: Vi blir allt dummare!

Intelligens kan definieras som "förmågan att resonera, planera, lösa problem, tänka abstrakt, förstå komplexa idéer och lära av erfarenhet". Ju svårare problemet måste vara innan du helt enkelt inte klarar av det, desto intelligentare är du. Ju snabbare du kan lösa ett problem, desto mer intelligent är du. Intelligens verkar också vara *förknippat* med social konformitet. Det har visat sig att människor som är mer intelligenta är bättre på att inse fördelarna med att anpassa sig till den dominerande världsbilden. Om den dominerande världsbilden är vänsterliberalism, så kommer intelligenta människor att vara bättre på att anta den uppfattningen.

Intelligens kan liknas vid en pyramid. I basen av pyramiden finns många "specialiserade förmågor" som bara är mycket svagt förknippade med intelligens, till exempel förmågan att knyta skosnören eller fånga en boll. Ju mer man rör sig uppåt i pyramiden desto ofta finns de tre huvudformerna av intelligens, som är starkare förknippade med hur smart du är: matematisk, verbal och spatial intelligens. Spatial intelligens betyder att man är bra på att visualisera och tänka i bilder. Är du en skicklig puzzelläggare så har du en ok spatial intelligens.

Människor varierar i hur höga poäng de får på tester av dessa tre delintelligenser. Vissa människor är mer verbalt lagda, medan andra är mer matematiskt lagda. Men i allmänhet är det så att de som får höga poäng på en typ av intelligens får höga poäng på alla tre, så vi kan tänka oss en faktor som ligger till grund för dem alla. Detta är "allmän intelligens", den mest genetiska aspekten av intelligens, känd som **g-faktorn**. Den ligger högst upp i intelligenspyramiden och det som vi i allmänhet syftar på när vi säger att en person är mer "intelligent" än en annan.

Intelligens kvantifieras med intelligenskvoten (IQ), ett resultat som kan härledas från ett antal standardiserade tester. Vi vet att dessa är tillförlitliga eftersom resultaten korrelerar med andra mått på kognitiv förmåga. Det har riktats mycket kritik mot IQ-tester, men den är inte särskilt drabbande. Intelligensen korrelerar bland annat med skolprestationer, inkomster, hälsa och allmänbildning, något som värderas högt i alla kulturer. Intelligensen korrelerar dessutom med

hur snabbt man reagerar på stimuli. Intelligens kan därför inte avfärdas som kontextberoende eller som något som bara är relevant i västvärlden, och inte heller som något oviktigt.

IQ definieras som att ha ett populationsmedelvärde på 100 och en standardavvikelse på 15 poäng, vilket innebär att en persons intelligens kvantifieras i förhållande till andra från samma befolkningsgrupp, vilket vanligtvis är de som bor i samma land. Generellt ökar intelligensen fram till medelåldern, varefter den gradvis avtar. Även en 16-åring som ligger under genomsnittet presterar bättre än en mycket smart 3-åring som redan kan läsa. IQ beräknas därför i förhållande till personer i samma ålder. Den genomsnittliga personen får 100 poäng; allt under detta är under genomsnittet och allt över är över genomsnittet. I likhet med längd är IQ normalfördelat på vad som ser ut som en klockkurva. De flesta människor har en IQ på cirka 100 och andelen med lägre eller högre IQ avtar på båda sidor. 68 procent av alla människor har en IQ mellan 85 och 115 och 95 procent av alla människor har en IQ mellan 70 och 130. Detta är det "normala" intervallet. Om man hamnar under det klassas man som "efterbliven". Om du hamnar över det är du exceptionellt smart.

Tvillingstudier har visat att IQ i hög grad är genetiskt betingat, att den i vuxna urval är ärftlig i storleksordningen 0,8. Att IQ:s ärftlighet är mycket lägre i barnurval beror på att barnets miljö inte skapas av barnet utan av föräldrarna, och därför speglar barn föräldrarnas IQ. När barnet växer upp kommer det att skapa sin egen miljö, en miljö som återspeglar dess egen medfödda IQ. Följaktligen stiger eller sjunker barnets IQ, beroende på hur mycket större eller mindre dess "genotypiska intelligens" är än föräldrarnas.

Den viktigaste miljökomponenten för intelligens är intellektuell stimulans. Hjärnan är en tänkande muskel. Den som får maximal intellektuell stimulans - tillbringar tid med intelligenta människor, har intelligenta samtal och går i en bra skola - får sin IQ stimulerad till sin "fenotypiska gräns". Ett barn som adopteras av föräldrar från den övre medelklassen kan klara sig mycket bra i skolan eftersom det pressas av sina föräldrar. Men när det är dags att börja på universitetet - och få mer kontroll över det egna livet - kommer han eller hon att skapa en miljö som är mer i linje med den egna medfödda intelligensen. Om de biologiska föräldrarna har låg intelligens kommer barnets IQ att börja sjunka, kanske till en nivå som gör att han eller hon hoppar av universitetet.

Det finns flera bevis för att intelligensen i västvärlden är på tillbakagång. Men innan jag går in på den frågan, några ord om den så kallade Flynn-effekten, ökningen i västvärlden av IQ-värden under 1900-talet. Den är helt förenlig med en nedgång i intelligensen, vilket dess upptäckare, den amerikanske statsvetaren James Flynn (1934-2020), själv medgav.

Som ovan nämnts kan intelligens betraktas som en pyramid. Vid pyramidens bas finns ett stort antal förmågor som endast har ett mycket svagt samband med intelligens. Den dokumenterade ökningen av IQ-poäng har visat sig bero på att intelligensförmågor i basen av intelligenspyramiden har ökat extremt snabbt. Det har förmodligen också ett samband med vissa personlighetsdrag, som t.ex. bra impuls kontroll, vilket kan höja en persons förmåga att

lösa problem. Detta har visat sig i IQ-testerna som en total IQ-ökning. Flynn har hävdade att detta beror på att vi lever i ett alltmer vetenskapsorienterat samhälle, som i allt högre grad lär människor att tänka analytiskt; det får dem att ta på sig "vetenskapliga glasögon". Denna process har drivit dessa intelligensförmågor till sitt fenotypiska maximum, vilket skymmer en underliggande nedgång i faktisk intelligens. När det fenotypiska maximumet har nåtts visar sig sjunkande IQ på IQ-testerna. Detta började hända i västvärlden med årskullar födda runt år 1980 och kallas allmänt för den negativa Flynn-effekten.

I takt med att människor av genetiska skäl blir mindre intelligenta kommer lärarna att ha mindre möjlighet att pressa elevernas IQ till dess fenotypiska maximum, med konsekvensen att elevernas IQ kommer att sjunka av både genetiska och miljömässiga skäl. Det blir en nedåtgående spiral. Det bör tilläggas att en intelligensökning som går över en viss nivå, inte heller är positivt. Om vi skulle fortsätta att bli mer intelligenta i all evighet, skulle samhället fyllas med ängsliga, opraktiska autister utan social kompetens och utan lust att föröka sig.

När intelligensen ökar kommer den "smarta delen" av befolkningen - genierna, som har extremt hög intelligens - att bli smartare och fler. Tyvärr gäller också motsatsen. När intelligensen sjunker kommer också genierna bli dummare, samtidigt som de blir färre. Det är främst av genetiska skäl som intelligensen är på tillbakagång. Äldre tiders hårda villkor och epidemier gjorde att bara de mest livsdugliga överlevde. Digerdöden gjorde t.ex. mycket för att höja intelligensen. Tar vi England, som exempel, på grund av den extremt höga barnadödligheten skaffade den rikare halvan av befolkningen många barn, i hopp om att något skulle överleva. De som var mer intelligenta kunde få ett större antal överlevande avkomor på grund av sambandet mellan intelligens och förmågan att samla på sig rikedom. Under förindustriella förhållanden fanns det ett intensivt urval för rikedom. På grund av det starka sambandet mellan intelligens och rikedom höjdes befolkningens intelligens för varje generation, eftersom de som befann sig längst ner dog ut. Intelligenshöjningen resulterade i den industriella revolutionen.

Välfärdssamhället ser till att de svaga inte går under. Plus att läkekonsten räddar liv. Barnadödligheten har sjunkit från femtio procent till en procent, eller mindre. Stora delar av världen har gått från hög fertilitet och hög barnadödlighet till låg fertilitet och låg barnadödlighet. När selektionstrycket på så sätt praktiskt taget upphör resulterar det i en ökad mutationsbelastning. När jag skriver detta beräknas antalet pojkar i Sverige med ADHD till 15 procent. För flickorna gäller 11 procent. Störst betydelse har det ändå att det är den nedre halvan av befolkningen som föder barn. På vardagsprosa: Dumskallarna föder fler barn än smartisarna.

Konsekvenserna av detta förvärras sannolikt av det faktum att de flesta invandrargrupper i västländerna har lägre IQ. Indier i Storbritannien har en IQ på 96, bangladeshier och pakistanier har en IQ på 86. Den genomsnittliga IQ:n för invandrare i Danmark är 89, jämfört med 100 för danskar. Detta kommer att sänka de inföddas fenotypiska maximum eftersom lärarna i undervisningen måste ta hänsyn till sina mindre intelligenta elever.

Evolutionsforskaren Edward Dutton har kommit fram till att den västerländska intelligensen nådde sin topp omkring 1870. Användningen av extremt svåra ord i representativa texter - där ord är tankeverktyg som gör att man kan tänka på ett mer komplext sätt - har minskat sedan den viktorianska eran. Mellan 1880-talet och år 2000 har reaktionstiderna - hur snabbt du reagerar på stimuli - blivit längre, vilket överensstämmer med en IQ-nedgång på cirka 10 poäng. Får vi tro Dutton har vi återgått till den nivå där vi befann oss omkring år 1650.

Allt som kan förutspås inträffa i ett samhälle med fallande intelligens händer nu i västvärlden. Tilliten minskar vilket beror på att lägre intelligens ökar risken för att bli lurad och då är det bäst att inte lita på någon. Skolresultat och akademisk standard sjunker medan en underklass utan kompetenser ökar. Vi får ett större kulturellt fokus på sex, ökad kriminalitet, politisk extremism och antidemokratiska attityder.

Vissa områden, kunskaper och färdigheter är naturligtvis fortsatt kumulativa. Vetenskap och teknik är sådana områden, och här kan höga prestationsnivåer upprätthållas under lång tid, trots sjunkande allmänintelligens. Silicon Valley, där snittintelligensen ligger kring 130, rekryterar snillen från hela världen. Också på östkusten finns stora smarta fraktioner: Massachusetts (Harvard, MIT), New York och Seattle. Samtidigt som USA har en stor egen smart fraktion så är landet en magnet för de bästa och smartaste i hela världen. Uppskattningsvis är bortåt hälften av de amerikanska doktoranderna inom STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) födda utomlands. De kommer knappast att påverkas, men inom många andra områden kommer vi att drabbas. Allting fungerar helt enkelt sämre. En sjunkande intelligens leder till lägre förmåga att hantera social och kognitiv komplexitet. Samtidigt som bilarna blir alltmer avancerade så sjunker kvaliteten på vägnätet. Höghastighetstågen är fantastiska men dom får allt svårare att hålla tidtabellerna. Politikerna blir allt dummare och skoleleverna presterar allt sämre. Kriminalitet och våld stiger.

Det mönster för civilisationens nedgång som vi kan förutspå är därför ett där teknik och industrialism fortsätter att avancera medan samhället som helhet fungerar allt sämre. Ekonomisk nedgång kommer inte att drivas av teknikförluster, utan av politiska och administrativa misslyckanden.

Intelligenta människor söker sig till varandra. De är mer framtidsinriktade och bättre förberedda på att göra uppoffringar nu för en bättre framtid. De är rikare och mer organiserade, vilket innebär att de har större möjlighet att migrera. Det är därför troligt att det kommer att finnas tillflyktsorter för civilisationen under denna nedgång. Vi kan förvänta oss en framtid med "öar av välstånd".

Karl-Olov Arnstberg

<https://morklaggning.wordpress.com/2024/06/16/sondagskronika-vi-bli-allt-dummare>

Alla texter är © på denna blogg. Det är tillåtet att sprida texterna under förutsättning att ni alltid länkar till källan här på bloggen.